СМОТРИЧ

ВІРШІ

VI

О л е к с а н д е р С м о т р и ч

В І Р Ш І

збірка шоста

с а м в и д а в 1 9 7 5

У смертний час, коли над Україною
повисло віко домовини,
й не дзвони дзвонять, а цвяхи
в руках кацапа-ката,
чи ж гоже нам "О Кенада",
чи "Спенглд беннер" весело співати,
і ще, і ще гопак безсмертний
показати -
чужим, оброслим салом і з байдужими
очима,
тим, що підуть у безвість нашими
слідами.

Обпльовані кацапами із ніг до голови -
важкий хрест несемо́...
- Невже вони нас розпинатимуть?
- Христа Ісуса розп'яли,
а Він воскрес!
- О не надіймося - ми ж тільки люди,
не Боги... Вони нам голови
стинатимуть...

Прокляття матері-кацапці,
запльованій кацапами ж
масним кацапським матюком!
Прокляття матері,
що плодить смерть
у образі людських дітей!
Прокляття матері,
яка породжує одну дитину,
і з нею тисячу смертей!

Щоб описать кацапський рай,
то треба б мати крови каламар,
а не чорнила,
та й ще перо, яке б від сліз гірких
не заржавіло,
й Шевченкового гніву на додачу,
і здібність вити й гавкати
собачу.

Чи не доволі вже байок,
що це народ якихось янголів святих,
а не вовків у краденій овечій шкірі!
Ні! Це народ погромників, громил!
Ми, слава Богу, скоштували вже -
червоних, чорних, білих.
Той са́мий смак, та са́ма гидь!
Невже не досить нам могил?
Невже нам хочеться, щоб нас усіх
вони до одного згноїли?

С Т А Л І Н О В І

Тебе нема!
Так ніби й не було тебе -
великого вождя й малого бога...
Тепер тобі хула, одна лише хула,
і більш нічого!
Ну, що ж, як знаєш сам,
все це була лише кацапська хитра гра -
скидать набиті людським трупом
лантухи на плечі й совість
"геніяльного вождя"
в образині єдиній бога й сатани...
І люди пóтайки тебе кляли
і проклинали! Вони ж -
виходили чистенькими
із мутної кривавої води,
якої справді цілі ріки розлили...
А ти -
син бідного грузинського чоботаря,
семінарист-недоук низьколобий,
вусата лялька заводна

в руках, як смерть цупких,
негласного кацапського царя,
і новоявлених бояр кривавих...
Ти був - ніщо! Ніщо від початку
і до кінця свого, коли тебе
кацапи викинули з мавзолею уночі,
і в яму кинули під мур Кремля
на зжер часу та хробачні.

З Р А Д Н И К А М

Невже ви вірите й тепер
у комунізм?
Невже ви вірите й тепер
в братерську рівність?
Тепер, коли кацапи вас -
напівподохлих прирекли
на політичний онанізм,
і вам нічого не лишається,
як канути у вічність...

Ч О М У ?

Законом стала вам брехня,
ачей у вас брехнею стала навіть
правда.
Брехня у вас на язиці - і ніч і день,
і крутиться мов грішний світ
без цілі й безустанку...
Ну, що ж -
у того жінка краля молода,
у того мати рідна віку дожива,
у того у колисочці мале дитятко,
самі судіть - кому потрібен
мертвий чоловік, чи син,
чи батько?
Ну, а скажімо, наостанку,
коли вже подих смерти
за дверима, чи вікном,
чому б, здавалося, не взяти
та зірвать з брехні фіранку,
і голою, як є,
пустити в світ,
як доказ,
як прокльон?

С Т А Р И Й С О Л Д А Т

Він був красунь
і перший кавалер
у їхній роті,
що наробив дивізію,
сказати можна,
байстрюків...
Не згледівся, як став
не в моді,
облисів, втратив гін,
і, якби чорт який
хребта йому скрутив.
Тепер він хворів,
прів і млів,
і слину жуючи
в порожнім роті,
доходив висновку,
що не вернуть,
ані за які в світі гроші,
поїдених життям зубів.

Т Р А Г Е Д І Й Н Е

Що не дитина, то дочка!
Така історія усякому
нарешті може і осточортіти.
Кажу:
"Ви б, друже, посоромились
стількох дівок на Божий світ
плодити!"
Відповіда:
"Та ми ж хіба дівок? Це ж ми
з моєю пробуємо сина народити!"
Кажу:
"Ну, коли так - п'ємо!"
І ми "за сина" з ним
аж до самого ранку пили.
Мо' думаєте що допомогло?

М А Т Е Р И Н С Ь К Е

Таких синків ще не було,
нема й по всьому судячи - не буде.
Хіба народяться від тих синків
колись онуки...
Точнісенько такі ж самі, як і синки -
пузаті, куці й висловухі.

Коли його душа
до раю з усіх сил
поперла,
він в смутку полишив
тількино спечену вдову...
Він був, як кажуть,
непоганий чоловік,
та не догледів спе́рва,
що у дитяті
з янгольським лицем
уже сиділа
баба-стерва.

Якби списати
в стовпчики рядками
усі забуті
й непотрібні більш нікому
вирази й слова
із словника Грінче́нка,
то можна в мить одну
зробитися поетом
стопроцентним,
великим навіть
і модерним.

Ч Е К А Н Н Я

В тягучому чеканні вік її минув,
як дівкою була усе на жениха чекала -
жених ніколи не прийшов,
хоч женихів в живих тоді було
чимало...
Щось нібито подібне було на любов,
коли й ночей, як кажуть, було мало...
А потім що?
- Життя, як недопита прохолола
кава... Лиш день прийшов і день
пішов,
тихесенько немов без підошо́в,
і молодість давно "good bye!"
сказала.
Проте, і помираючи у старості,
глибокій мов без дна,
вона усе на щось надіялась -
чекала.

Б А Л Я Д А П Р О К О М А Р А

Комар до мене завітав,
такий худий, тонкий, злиденний.
Усе морочив голову мені
нудною піснею a la moderne
щось на зразок поем неопоетів.
А я його ніяк не міг за це
впіймать,
чи просто плеснувши долонями
у потойбічний світ ік прародителям
послать...
До перших півнів я з ним
воював,
і накінець знеможений заснув
в геть перекинутій постелі.
Над ранок він сидів на стелі -
такий товстий і задоволений
собою.
Тепе́речки я б міг його,
раз плюнуть, вполювать,
та не хотілося мені своєї крови
проливать,
та й ще на стелі,
і я лишив його в спокої.

З м і с т

1. У смертний час...
2. Обпльовані...
3. Прокляття...
4. Щоб описать...
5. Чи не доволі...
6. Сталінові
7. Зрадникам
8. Чому?
9. Старий солдат
10. Трагедійне
11. Материнське
12. Коли його душа...
13. Якби списати...
14. Чекання
15. Баляда про комара

A l e x a n d e r S m o t r y c h

V E R S E S

(VI)

All rights reserved I 9 7 5